

Welkom bij deze workshop!

Spelregels

Zet je microfoon uit als je niet aan het woord bent!

Gebruik de chat om een vraag te stellen

Technische problemen?

Bel voor technische ondersteuning

met Max Brouwer 06-28252958

Een doorlopende leeslijn po-vo

Gerdineke van Silfhout
g.vansilfhout@slo.nl

The logo for 'slo' is displayed in a bold, lowercase, sans-serif font. The letters are dark blue. The 's' and 'l' are connected, and the 'o' is a simple circle. The logo is positioned in the bottom right corner of the slide.

Vandaag

- Lezen: wat is dat eigenlijk?
- Goed leesonderwijs: wat weten we uit onderzoek?
- Welke inspiratie biedt de praktijk?
- Waar vind je fijne handboeken, websites, materialen?

Zondag met Lubach

- Begrijpend leesles
- Examen NL
- Aandacht voor literatuur

Leesoffensief & Curriculum.nu

- Doorlopende leerlijn
- Gezamenlijk beleid
- Ontkaveling

Leergebied
Nederlands

Voorstel voor de basis van de herziening van de kerndoelen en eindtermen van de leraren en schoolleiders uit het ontwikkelteam Nederlands

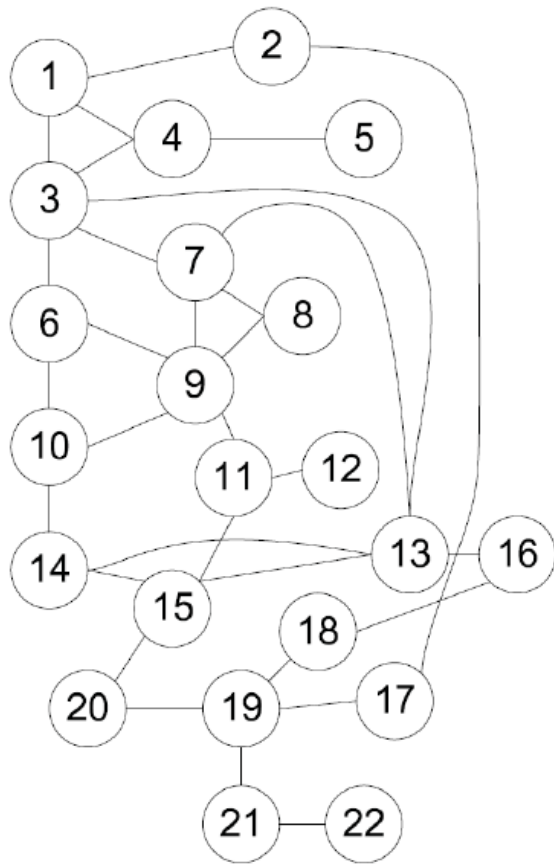
curriculum.nu

VANDAAG WERKEN AAN HET ONDERWIJS VAN MORGEN

Doorgaande leeslijn

- Hoe verloopt de leesontwikkeling van 0 tot 20 jaar?
- Wat is er in het onderwijs nodig om deze ontwikkeling te stimuleren?
- Hoe kunnen we samen kinderen en jongeren laten uitgroeien tot gemotiveerde en vaardige lezers?

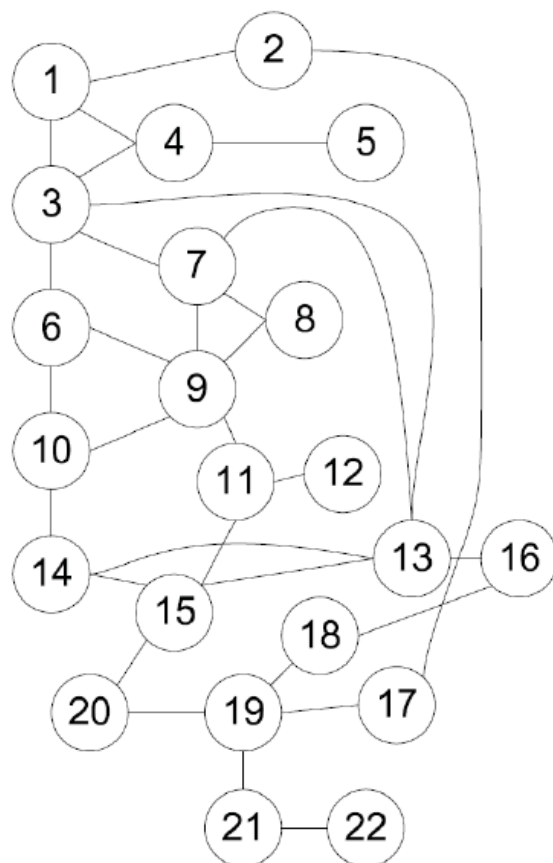

Diep tekstbegrip = belang van kennis

*Bij succesvol begrijpen van een tekst heeft de lezer na afloop van het lezen een plaatje van de tekst in zijn of haar hoofd waarin de **tekstdelen** en **relevante achtergrondkennis** zijn verbonden door betekenisvolle relaties.*

*Het product van begrijpend lezen is dus een **coherente mentale representatie** van de tekst. Met elke nieuw stukje tekst wordt die representatie aangepast en/of bijgewerkt.*

Paul van den Broek, hoogleraar Leiden

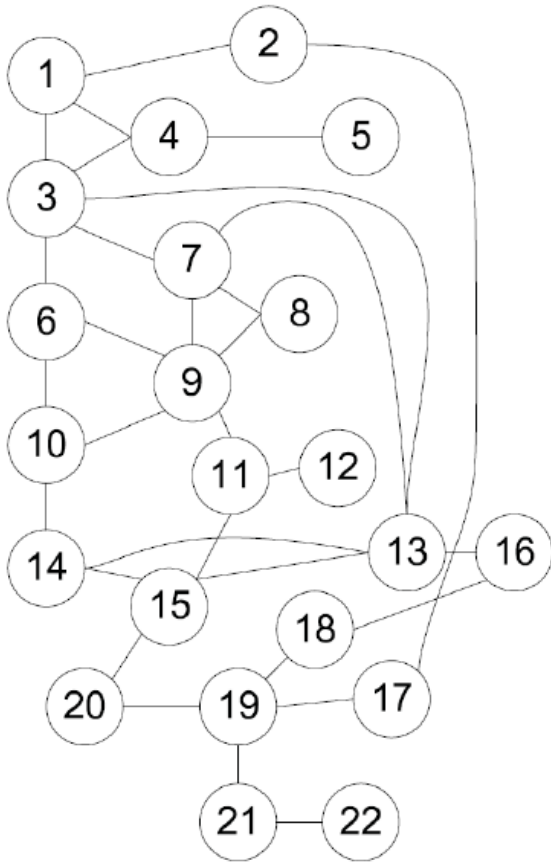

Verbanden binnen de tekst

*Bij succesvol begrijpen van een tekst heeft de lezer na afloop van het lezen een plaatje van de tekst in **zijn** of **haar** hoofd **waarin** de tekstdelen en relevante achtergrondkennis zijn verbonden door betekenisvolle relaties.*

*Het product van begrijpend lezen is **dus** een coherente mentale representatie van **de tekst**. Met elke nieuw stukje tekst wordt **die representatie** aangepast en/of bijgewerkt.*

Paul van den Broek, hoogleraar Leiden

Verbanden buiten de tekst - achtergrondkennis

De vrouw realiseert zich ineens dat ze is vergeten in te checken. De conducteur geeft haar een boete.

Hij ziet eruit als een wassen beeld bij Tussauds.

Het gas was niet detecteerbaar. Er was ethanol aan toegevoegd.

Wat is leesvaardigheid (Pirls, 2017; Pisa, 2019)

- Informatie opzoeken en selecteren
- Begrijpen: betekenis herleiden, verbanden leggen, inferenties maken
- Evalueren en reflecteren: kwaliteit/geloofwaardigheid tekst beoordelen; reflecteren op inhoud/vorm; herkennen conflicterende informatie

Lezen is het begrijpen, gebruiken, evalueren, reflecteren op en omgaan met teksten om doelen te bereiken, je kennis en potentieel te ontwikkelen en deel te nemen aan de samenleving. PISA, 2018

Leesoffensief: werken aan diep tekstbegrip

- Niet: gericht op bevorderen van skimmen, scrollen en scannen
- Wel: gericht op geconcentreerd lezen
- Wel: gericht op stimuleren van inferenties + voorstellingen maken
- Wel: gericht op inleven in de ander en reflecteren op jezelf en de wereld

In hoeverre zitten deze componenten in jouw leesonderwijs?

Dalende leesmotivatie en leesvaardigheid (Pirls, Pisa, Svho)

We moeten onze kinderen 'tweetalig' maken: ze moeten vaardige gebruikers worden van zowel papieren boeken als van digitale media. Hoogleraar Maryanne Wolf

<https://www.vn.nl/leesgedrag-onder-jongeren/>

Van skimmen, scrollen en scannen naar diep lezen: voor langere tijd geconcentreerd lezen waarbij de samenhang en de betekenis van de tekst wordt ervaren. Lees! Oproep tot een Leesoffensief (2019)

<https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2019/06/24/leesadvies>

Een doorlopende leeslijn

Sleutelmomenten in de leesontwikkeling

slo

Hoe verloopt de leesontwikkeling van 0 tot 20 jaar?

Steutelmomenten

Voor- en vroegschoolse periode

Groep 3-4

Groep 6

Eerst jaar voortgezet onderwijs

Halverwege voortgezet onderwijs

Per sleutelmoment

- Wat speelt er in de leesontwikkeling?
- Hoe kunnen we die stimuleren?

Voorschools

- Basis voor taal- en leesontwikkeling, leesplezier: rijk aanbod, interactie én taalproductie
- Rest van het leven baat bij deze voorsprong
- Zorg voor gezamenlijke aanpakken en afspraken

Wat speelt er in de leesontwikkeling?

Hoe kunnen we de leesontwikkeling stimuleren?

Groep 3-4

Wat speelt er in de leesontwikkeling?

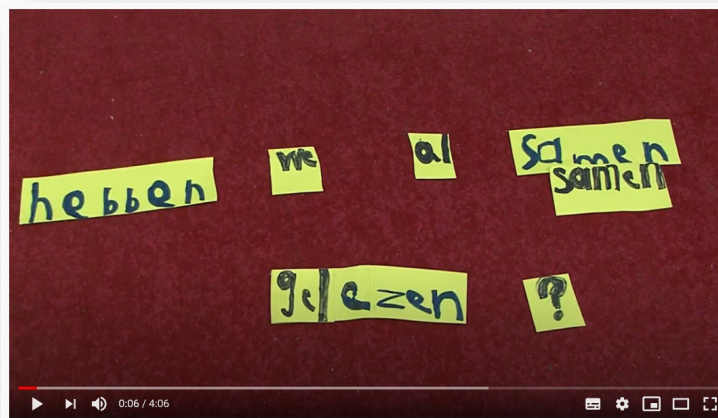
Leren lezen en schrijven: van decoderen naar begrijpen

- Teksten gericht op technisch lezen
- Minder aandacht voor literaire teksten
- Leesdip M3

Groep 3-4

Hoe kunnen we de leesontwikkeling stimuleren?

trailer film 'Hebben we al samen gelezen?'

Film 'Hebben we al samen gelezen?'
www.de-activiteit.nl

Categorie *Leesboeken, Recensies*

Thema heelal boeken
 beginnende lezers

Betekenisvolle teksten in groep 3
klasvanjuflinda.nl

Rijke teksten:
 voorlezen en luisteren

**DE MEERVOUDIGE KRACHT VAN SCHURENDE EN NABURIGE
TEKSTEN**

GEPLAATST OP 26 MAART 2020

Auteurs: Hugo van den Ende, Ietje Pauw, Menoëke Jongstra

Werken met sets van rijke teksten

Uitdagende inhoud:

- Prikkelen verbeelding en zetten aan tot denken
- Verschillende perspectieven: schurend en naburig
- Evenwicht bekende informatie en nieuwe informatie
- Bevatten zowel eenvoudige als complexe relaties

Zowel informatieve teksten als fictie (!)

- Fictie: ruimte voor meerdere interpretaties
- Fictie: opgaan in de ander/ andere wereld

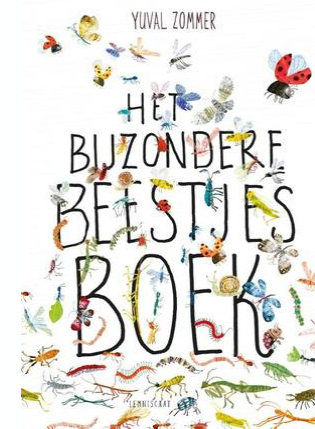
Werken met sets van rijke teksten

Taalkwaliteit

- Taalgebruik is gevarieerd, niet vereenvoudigd
- Heldere en expliciete tekststructuur en ordening ideeën
- Variatie in zinsstructuren en woordgebruik
- Tekst, beeld en geluid versterkt elkaar

Zowel informatieve teksten als fictie (!)

- Fictie: wisselingen in chronologie en vertelperspectief
- Fictie: gelaagdheid en verschillende verhaallijnen

Erna van Koeven en Anneke Smits

Rijke taal

Taaldidactiek voor het
basisonderwijs

Boom

Rijke tekstcollecties

- www.themaplein.nl
- www.klassenteksten.nl
- <https://leesbevorderingindeklas.nl/tiplijsten>

Maar ook:

- www.natgeojunior.nl
- www.schooltv.nl
- www.docukit.nl
- www.sciencespace.nl
- www.natuurwijzer.naturalis.nl
- www.hetkleineloo.nl
- www.museumjeugduniversiteit.nl

<http://geletterdheidenschoolsucces.blogspot.com>

Groep 6

Wat speelt er in de leesontwikkeling?

- Vloeiend lezen en begrijpend lezen
- *Van leren lezen naar lezen om te leren*, plus toename audiovisuele media
- Ontwikkelen literaire competentie
- Kennisbasis opbouwen > duurzaam leren, betekenisvol leren

Groep 6

Hoe kunnen we de leesontwikkeling stimuleren?

<http://geletterdheidenschoolsucces.blogspot.com/>

<https://www.lezen.nl/>

slo

<https://leesbevorderingindeklas.nl/tiplijsten/>

Werken aan kennisopbouw en taalvaardigheid

- Werken met meerdere boeken en teksten rondom een thema (gerelateerd aan de zaakvakken)
 - Werken met coherentie tekstverzamelingen
 - die oplopen in moeilijkheidsgraad
 - schriftelijk, mondeling, visueel, digitaal
- Dagelijks voorlezen van rijke fictieboeken gekoppeld aan een thema (niet alleen in onderbouw!)
- Dagelijks vrij lezen van fictie en non-fictie

Eerste leerjaar vo

Wat speelt er in de
leesontwikkeling?

- Veelvuldig gebruik van digitale media -> skimmend lezen <> diep lezen
- Lezen bij Nederlands en lezen bij andere vakken/leraren
- Literair lezen: meer oog voor beeldspraak/gelaagdheid en reflectie op thema en vormgeving van teksten

Huidige praktijken bij lezen (in onderwijs en toetsing)

- 1 tekst uit een dagblad/tijdschrift
- Lezen vaak vanuit generiek tekstdoel: studerend lezen
- Serie vragen op begrip van de tekst
 - Globaal lezen: vragen beantwoorden via snelle tekstlezing (functie inleiding, over tussenkopjes)
 - Slotvragen: 'diepere' tekstbegrip (hoofdgedachte, argumentatiebeoordeling)
 - Evaluatie-/reflectievragen beperkt aanwezig

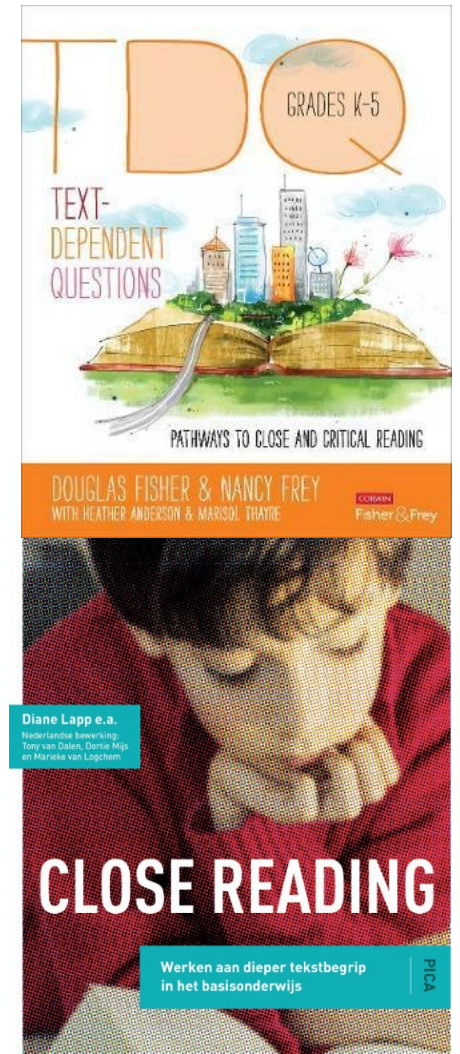
Rooijackers e.a. (2021): in de huidige tijd is sprake van een chaotische en multiperspectivische informatiewereld. Niet van één geselecteerde, gezaghebbende bron.

Wat zegt onderzoek?

- Britt & Rouet (2012): lezers bouwen een intertekstmodel op van meerdere documenten over één onderwerp -> één logische, mentale representatie van alle documenten samen
- PISA (2018): leerlingen lezen meerdere teksten vanuit een bepaald doel (bijv. een presentatie geven over...)
- Fox & Alexander (2017): aandacht voor wisselende tekstdoelen, verschillende soorten teksten en documentsoorten -> multi document comprehension
- Gil e.a. (2010): informatie van afzonderlijke taken verwerken via samenvattingen, aantekeningen, mindmaps, schema's om informatie te ordenen...

Werken aan kennisopbouw en taalvaardigheid

- Tekst centraal en niet vereenvoudigen/vervangen door beeld
- Modelling en scaffolding i.p.v. vervanging
- Close reading
 - Van wat staat er (letterlijk) -> hoe staat het er -> wat betekent het -> waartoe zet het je aan (productie)
 - Rijke vragen die stimuleren om dieper de tekst in te duiken, erover te praten, discussiëren en schrijven
 - Aandacht voor herlezen, aantekeningen maken, samenvatten, monitoren, samenwerken, redeneren, discussiëren en reflecteren

Onderbouw vo

Wat speelt er in de
leesontwikkeling?

- Weinig tijd en aandacht voor vrijetijdslezen
- Op zoek naar eigen identiteit
- Lezen van teksten en maken van vragen
- Curriculum Nederlands en curricula andere vakken

Onder- en bouw vo

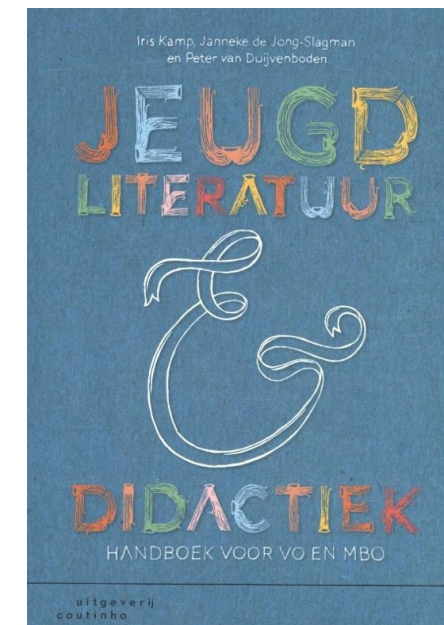
Hoe kunnen we de leesontwikkeling stimuleren?

Pratenoverromanfragmenten.nl

Schrijfakademie.nl

Lezen in samenhang

- Interactie
- Zelf vragen maken bij teksten, bijv. vragen maken bij teksten a.d.h.v. Bloom
- Lezen en (creatief) schrijven, bijv. lessenserie Angstzweet
- Leerlingen als leesbevorderaars
- Verbinding met beroepsgerichte vakken in vmbo

Huidige praktijken bij lezen (in onderwijs en toetsing)

- Lezen vaak vanuit generiek tekstdoel: studerend lezen
- Serie vragen op begrip van de tekst vaak gericht op 1 tekst
- Vragen vaak individueel beantwoord en evt. kort nabesproken

Wat zegt onderzoek?

- Hoogeveen & Bonset (1998): het onderwijs heeft dezelfde vorm gekregen als de toets die erop volgt: de klassikale tekst met vragen
- Broekkamp (2003): hoogfrequent gebruik van één taak veroorzaakt al snel taakvaardigheid
- Kamalski (2007): dieper begrip (mentale representatie) lijkt je met tekst met vragen maar matig te meten i.t.t. gatenteksten en sorteertaken
- Rooijackers e.a. (2020): score op vragen niet zozeer door goed bestuderen maar door slim antwoordgedrag en taakconventies (de tweede vraag zal wel over de tweede alinea gaan)
- Pisa (2018): op evalueren en reflecteren van kwaliteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid vallen veel leerlingen uit, taken die we maar mondjesmaat zien

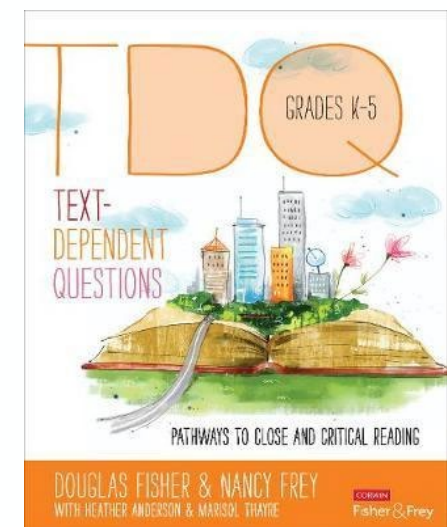

Rijke taaltaken

- Taken zijn doelgericht
- Taken zetten aan tot denken
- Taken zetten aan tot verwerking van de inhoud met elkaar
- Taken zijn divers

In de praktijk: taakvariatie

- Zorg voor een veelheid en diversiteit aan leestaken met meerdere documenten over één onderwerp
- Laat leerlingen inhoud en kwaliteit van teksten vergelijken en evalueren, en nadenken over de criteria die ze daarbij gebruiken
- Laat ze informatie uit meerdere documenten logisch en coherent ordenen, integreren via schema's, synthese-, sorteer- en argumentatietaken
- Discussieer met leerlingen over teksten, redeneer gezamenlijk n.a.v. open, authentieke vragen
- Integreer lezen en schrijven: schrijven kan het leesproces en –begrip ondersteunen

Voorbeeld: angstweet (vmbo)

- Leerlingen lezen drie korte, spannende verhalen en bekijken twee trailers
- Analyseren die individueel, in groepjes en in klassikaal groepsgesprek op elementen van spanning = samen onderzoeken (tijdsaanduidingen, cliffhangers etc. etc.).
- Leerlingen formuleren criteria voor spanning in eigen verhaal
- Leerlingen schrijven eigen verhaal
- Docent leest 1 verhaal voor, samen klassikaal feedback geven: welke elementen zien we, welke zouden nog kunnen
- In groepjes lezen leerlingen elkaars teksten voor en geven tips
- Verhalen herschreven en gebundeld

Voorbeeld: ordenen op betrouwbaarheid

- Leerlingen zoeken informatie over een maatschappelijk controversieel onderwerp (5G-telefonie veroorzaakt Covid-19).
- Leerlingen maken een ranglijst waarbij ze bronnen op kwaliteit en bruikbaarheid rangschikken.
- Ze gaan met elkaar in gesprek over vragen als:
 - Wie van de auteurs heeft gezag?
 - Wie zegt (ir)relevante zaken?
 - Hoe worden beweringen onderbouwd?
- Ze presenteren hun rangschikking inclusief onderbouwing.
- Klassengesprek: wat doen deze beweringen met mijn /onze eigen mening hierover?

Voorbeelden: zelf vragen maken

- In duo's / groepjes
- Aan de hand van taxonomie van Bloom
- Leerlingen formuleren vraag én antwoord bij elke categorie ten minste één
- Uitwisseling van vragen en controle antwoorden
- Variant: noteren 6 vragen op kaartjes met achterop antwoord; ander duo kan zelf hun antwoord checken

<https://www.slo.nl/publish/pages/14068/ne-zelf-vragen-maken-bij-teksten.pdf>

Bijlage 1. Categorie vragen per niveau taxonomie Bloom

Niveau	handelingswerkwoorden	vragen
1. herinneren:	definiëren, beschrijven, weten, selecteren, opsommen, aanwijzen, herkennen, onderstrepen, kiezen, citeren	1. Wie/waar is/was... 2. Wat deed/gebeurde... 3. Wanneer gebeurde... 4. Hoe vaak... 5. Wijs in de tekst aan... 6. ...
2. begrijpen	begrijpen, uitleggen, verklaren, verhelderen, beschrijven, voorbeelden geven, interpreteren, aantonen, onderbouwen, parafraseren, voorspellen, samenvatten, vergelijken, verbanden leggen, ordenen, onderscheiden	1. Leg uit hoe... 2. Vertel in je eigen woorden... 3. Wat betekent het dat... 4. Beschrijf wat er gebeurt als... 5. Wat is de hoofdgedachte / kernzin van... 6. Maak een kaart/mindmap/woordweb van... 7. Welk deel van de tekst illustreert dat... 8. ...
3. toepassen	toepassen, berekenen, demonstreren, voorspellen, relateren, oplossen, gebruiken, ontdekken, veranderen	1. Welke vragen stel je bij... 2. Hoe zou jij probleem x oplossen als... 3. Wat zou er gebeuren als je... 4. Zou je hetzelfde doen als ... 5. Als je daar zou zijn, zou je... 6. Zoek twee aanvullende bronnen die... 7. ...
4. analyseren	analyseren, vergelijken, contrasteren, differentiëren, identificeren, infereren, selecteren, relateren, indelen, kenmerken bepalen, structureren	1. Waardoor komt het dat... 2. Wat is het probleem als/bij/van 3. Hoe komt het dat... 4. Hoe had x het anders kunnen aanpakken, zodat... 5. Wat is de oorzaak (oorzaken)/het gevolg (de gevolgen) van... 6. Hoe kun je persoon x het beste

Voorbeelden: globaal tekstbegrip

- Sorteertaken, ordeningstaken, tijdbalktaken etc.
- In voorbeeld ordenen leerlingen zeven belangrijke gebeurtenissen die impact hebben op welbevinden roodkapje (wolf)
- Leerlingen tekenen dit in de grafiek en vergelijken dit met elkaar
- Ze vergelijken welbevinden van verschillende personages

Hoogte-/dieptepunten in verhaal: *fortune lines*

In een follow-up vraag omkering van perspectief, bv vanuit de wolf

Format: grafiek

Voorbeeld: interactie organiseren

- Meerdere / alle leerlingen lezen tegelijk één boek, verhaal, tekst of gedicht
- Ze wisselen gedachten en gevoelens die ze tijdens het lezen hebben opgedaan met elkaar uit. Leeservaringen centraal
- Klassikaal miniles hoe een leesgesprek wordt gevoerd
- Leerlingen noteren ervaringen individueel op post-its tijdens het lezen
- In kleine groepjes gesprekken voeren over de opmerkingen
- Elk groepje kiest een vraag of opmerking die wordt uitgediept klassikaal of in groepjes
- Evt. leesvragen / vervolgoopdracht voor volgend fragment/volgende tekst

Voorbeelden: RV toetsen 2020

- Diversiteit teksten en taken zien we terug in schoolexamens 2020
- De werkplaats kindergemeenschap Bilthoven (vmbo)
- Opdracht lezen, schrijven en fictie (120 min):
 - Leerlingen lezen de roman Dagen van gras (P. Huff).
 - Ze maken hier een aantal inhoudelijke schrijfopdrachten bij, zoals wat de perspectiefwisseling met ze doet, reactie op een recensiefragment
 - De schrijfopdrachten bieden oefening met het schrijven van een artikel en een brief

Brief (20 punten): je wilt Philip Huff op school uitnodigen om te komen vertellen over zijn boek "Dagen van gras". Jij gaat hem interviewen voor de twee mavo 4-klassen en ook voor de werkers uit mavo 3 die zijn boek misschien ook wel willen lezen. Alle ouders zijn ook van harte welkom. Het schoolbezoek zal ongeveer anderhalf uur duren van 20.00 tot 21.30 uur op vrijdag 26 juni. Je hebt de Bilthovense Boekhandel gevraagd om de boeken van Philip Huff op school te komen verkopen. De boekwinkel heeft laten weten te kunnen komen.

Voorbeelden: RV toetsen 2020

- Dalton Den Haag (vwo)
- Opdracht lezen, schrijven, mondeling, literatuur en poëzie
 - Leerlingen maken een gedocumenteerde beschouwing en houden een betogende voordracht

Deel 1: Gedocumenteerde beschouwing (180 minuten)

De gedocumenteerde beschouwing wordt geschreven op de computer. Tijdens de zitting moet de kandidaat een beschouwing van 1500-2000 woorden schrijven over de invloed van de literatuur sinds 1945 op de samenleving en de huidige tijd. Hiertoe dient de kandidaat de hoofdstukken uit *Laagland* (cursus 13 tot en met 15), het door de docent aangereikte gedicht *Oote* van Jan Hanlo (poëzieanalyse), het Ezelproces van Gerard Reve en de vier gelezen werken van de leeskring te bestuderen.

De kandidaat moet zijn verplichte documentatie verwerken in een met de handgeschreven schrijfplan van één kantje A4. Het schrijfplan bestaat uit steekwoorden en niet uit volledige zinnen. Dit schrijfplan dient uiterlijk donderdag 18 juni om 16.00 uur op school (docent of conrector) ingeleverd te zijn.

Opdracht

In deze gedocumenteerde beschouwing behandel je de volgende vraagstelling: Welke mogelijke verklaringen zijn er voor de sterke reacties die het Ezelproces en *Oote* oproepen, gelet op die specifieke periode in de literatuurgeschiedenis? Daarnaast ga je in op de vraag: Welke reacties zou een van de door jou gelezen werken hebben opgeroepen, in diezelfde periode in de literatuurgeschiedenis?

Aantal woorden: minimaal 1500, maximaal 2000

Publiek: Je schrijft voor de boekenbijlage van de NRC.

Quickscan: waar sta jij?

- Taalbeleid
- Docentgedrag
- In de lessen NL
- Activiteiten/werkvormen
- Boekencollectie
- In de andere vakken
- Monitoring
- Lezen met ondersteuning
- Samenwerking binnen/buiten school

Naam school: _____
 Ingevuld door: _____
 Functie: _____

Hieronder staan 39 beschrijvingen over taal- en leesonderwijs op het vmbo. Vul individueel of als team in waar jouw school staat. Kies uit: 1 (dit is (nog) niet op orde op onze school) tot en met 4 (dit is goed op orde op onze school).

Taalbeleid

	1	2	3	4
1. De school heeft een taalbeleidsplan en/of een leesplan opgesteld met daarin een heldere visie op leesonderwijs.	☐	☐	☐	☐
2. De directie stimuleert en ondersteunt initiatieven in en buiten de school voor goed leesonderwijs.	☐	☐	☐	☐
3. Docenten Nederlands krijgen de kans om zich te professionaliseren in het geven van goed leesonderwijs, zowel op het gebied van leesbevordering als -prestaties.	☐	☐	☐	☐
4. Docenten van andere vakken krijgen de kans om zich te professionaliseren in het geven van goed leesonderwijs, zowel op het gebied van leesbevordering als -prestaties.	☐	☐	☐	☐
5. Het taalbeleidsplan/leesplan wordt (jaarlijks/tweejaarlijks) geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.	☐	☐	☐	☐

Docentgedrag

	1	2	3	4
6. Docenten Nederlands maken het belang van lezen aan leerlingen voldoende duidelijk.	☐	☐	☐	☐
7. Docenten Nederlands zijn een voorbeeld voor leerlingen: ze stralen enthousiasme uit voor lezen en lezen zelf ook als leerlingen vrij lezen.	☐	☐	☐	☐
8. Docenten van andere vakken maken het belang van lezen aan leerlingen voldoende duidelijk.	☐	☐	☐	☐

In de lessen Nederlands

	1	2	3	4
9. In de lessen Nederlands biedt de docent lezen aan in samenhang met de andere taaldomeinen bijvoorbeeld schrijven of gesprekken voeren.	☐	☐	☐	☐
10. In de lessen Nederlands besteedt de docent voldoende aandacht aan moeilijke woorden, schooltaalwoorden en kernbegrippen in een betekenisvolle context.	☐	☐	☐	☐
11. In de lessen Nederlands gebruikt de docent een gevarieerd aanbod van teksten (zowel fictie als non-fictie) met een rijke inhoud en van goede taalkwaliteit.	☐	☐	☐	☐
12. In de lessen Nederlands verwerken leerlingen gelezen teksten op verschillende en betekenisvolle manieren bijvoorbeeld een interview, flyer, presentatie, ingezonden reactie of vlog.	☐	☐	☐	☐

Link: <https://www.lezeninhetvmbbo.nl/handreiking-voor-het-opstellen-en-uitvoeren-van-een-taal-en-leesbeleidsplan>

BELEID

Handreiking voor het opstellen en uitvoeren van een taal- en leesbeleidsplan

Werken aan taal- en leesbeleid door middel van tien stappen.

Fijne websites vol inspiratie

- [Lezeninhetvmbo.nl](https://lezeninhetvmbo.nl): alle leescampagnes, lesvoorbeelden, etc. op een rij
- [Schrijfakademie.nl](https://schrijfakademie.nl): creatief leren schrijven (en lezen) in allerlei genres (van instagramgedicht tot profielwerkstuk)
- [Litlab.nl](https://litlab.nl) met leesproeven, leesclubs, profielwerkstuk
- [Pratenoverromanfragmenten.nl](https://pratenoverromanfragmenten.nl) (havo/vwo)
- [Pratenoverfictiefragmenten.nl](https://pratenoverfictiefragmenten.nl) (vmbo)

De ideale leessoep

Gerdineke van Silfhout
g.vansilfhout@slo.nl

**Dit is het einde van de laatste
workshopronde**

**Hartelijk dank voor jullie deelname
aan NEDwerk 2021!**

In de chat kan je zometeen de link
naar de evaluatie vinden, graag
horen we van jullie hoe de
conferentie beviel en wat wij
volgende keer kunnen verbeteren